

06 August 2020

08-1/45

Domnului Vladimir COJOCARU,
Director interimar al Administrației Naționale a Penitenciarelor
mun. Chișinău, str. N. Titulescu 35
Email: anp@anp.gov.md

Domnului Valerii STARII,
Director al Penitenciarului nr.11-Bălți
Mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 78A
Email: p11secretariat@anp.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la Penitenciarul nr.11-Bălți la 07 iulie 2020¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv.

Suplimentar, rog să asigurați plasarea copiei Raportului în spațiul public al instituției penitenciare nr.11-Bălți.

Cu respect,

Mihail COTOROBAI,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. Zubco
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641
Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT
privind vizita de monitorizare a
respectării garanțiilor de bază a deținuților pe durata epidemiei COVID-19
efectuată la Penitenciarul nr.11-Bălți,
pe data de 07 iulie 2020

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Ceslav Panico,*
- *Svetlana Doltu,*
- *Mihail Gorincioi,*
- *Oxana Gumennaia*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite neanuntate preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 07 iulie 2020, între orele 10:55 – 13:20, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (*în continuare Consiliul*) au efectuat o vizită de monitorizare la Penitenciarul nr. 11 - Bălți, aflat în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP) din cadrul Ministerului Justiției.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare echipa de monitorizare*):

1. Svetlana Doltu – membra Consiliului;
2. Ceslav Panico – membrul Consiliului;
3. Mihail Gorincioi – membrul Consiliului

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Penitenciarul nr.11 - Bălți privind respectarea drepturilor persoanelor deținute, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante în contextul pandemiei COVID 19.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Penitenciarul nr.11-Bălți este amplasat în municipiul Bălți, str.Ștefan cel Mare, 78,,a”, este un izolator de urmărire penală. Suplimentar, în cadrul penitenciarului funcționează un sector de tip semiînchis pentru deținea condamnaților majori de gen masculin, antrenați la lucrări de deservire a penitenciarului. Capacitatea instituției este de 258 locuri, unde la momentul vizitei se dețineau 316 persoane, inclusiv 16 femei și 10 minori. În secția deservirea gospodărească sunt antrenați 23 deținuți, 10 persoane nou-sosite se află în perioada de carantină și 8 persoane la sine-izolare (auto izolare). În izolatorul disciplinar și în refuz de hrană nu se afla nici o persoană. Până la momentul vizitei în instituție au fost plasați 252 persoane și eliberați/transferăți alte 312 persoane.

Accesul în instituție a fost asigurat, fără impedimente, de către directorul Penitenciarului nr.11-Bălți. După intrare, Consiliul a purtat discuții cu directorul penitenciarului, șeful serviciului deținea, reprezentanții serviciului medical. Discuțiile au fost axate pe scopurile și obiectivele vizitei efectuate de către Consiliu. La fel, au fost solicitate informații cu privire la rapoartele pentru 6 luni 2020, indicatorii instituției penitenciare pentru ultima perioadă, bilanțul activității instituției, precum și problemele majore cu care se confruntă penitenciarul și altă informație relevantă vizitei de monitorizare. Este salutar faptul că conducerea instituției a asigurat prezentarea informației solicitate de către Consiliul până la momentul finalizării vizitei.

Problemele/impedimentele cu care se confruntă administrația Penitenciarului nr. 11 - Bălți:

- Suprapopularea penitenciarului. În special, acest fapt, este accentuat pe durata epidemiei COVID-19 și necesitatea extinderii celulelor pentru carantină;
- Imposibilitatea izolării complete a deținuților minori de deținuții adulți;
- Lipsa candidaților pentru funcția vacantă de medic psihiatru;
- Imposibilitatea aplicării instituției avertismentului în cazul unor abateri disciplinare în privința cărora Codul de executare prevede doar sancțiuni exprese;
- Amânarea ședințelor de judecată foarte des.

Echipa de monitorizare a avut *întrevederi confidențiale* (fără participarea colaboratorilor/reprezentanților instituției de deținea) cu persoanele private de libertate și acces liber în spațiile de deținea. Au fost purtate 7 discuții în grup/interviuri colective cu circa 31 persoane, precum și interviuate individual alte 6 persoane.

Echipa de monitorizare a avut *acces neîngrădit la orice spațiu de pe teritoriul penitenciarului*.

În special, au fost vizitate următoarele locații:

- Celule destinate deținerii femeilor;
- Spațiile de plimbare destinate femeilor;
- Celule destinate deținerii minorilor;
- Spațiile de plimbare destinate minorilor;
- Sala de studii destinată minorilor;
- Celule destinate deținerii persoanelor pentru autoizolare;
- Carantina;
- Izolatorul disciplinar;
- Baia penitenciarului;
- Sala în care se organizează ședințele de judecată;
- Unitatea medicală

III. SITUAȚIA DEȚINUȚILOR ÎN PENITENCIARUL NR.11 – BĂLȚI

1. La momentul vizitei, echipa de monitorizare a constatat că minorii sunt amplasați în 2 celule (în 2 blocuri diferite) câte 5 persoane (în total 10 deținuți minori), separați de persoanele adulte, dar pe același etaj/hol cu celulele unde sunt deținute persoanele majore. Din declarațiile, atât a colaboratorilor instituției, cât și a minorilor intervievați, **Consiliul a constatat faptul că minorii în continuare nu pot fi și nu sunt izolați total de persoanele mature.** Interacțiunea dintre maturi și minori are loc prin comunicare/discuții prin intermediul ferestrelor celulelor.

Faptul deținerii în aceeași instituție, sau/și în aceeași unitate, sau/și pe același hol (chiar dacă în celule separate) a deținuților minori cu deținuții majori, cu deținuții transferați în regimul inițial, poate influența negativ asupra comportamentului minorilor. Condițiile din instituție nu sunt adaptate și nu răspund totalmente necesităților minorilor și pot influența în mod negativ asupra dezvoltării acestora, inclusiv procesul didactic. Astfel, Consiliul nu încurajează deținerea minorilor și a persoanelor adulte în aceeași unitate și/sau pe același coridor. Mai mult, Consiliul nu încurajează deținerea minorilor în Penitenciarul nr. 11 - Bălți în arest preventiv sau sub altă formă, din motivele invocate mai sus.

2. În cadrul vizitei, minorii au indicat că în perioada/la etapa de detenție careva incidente sau maltratări din partea colaboratorilor sau între deținuți nu au existat;
3. În perioada Stării de urgență, minorii, au beneficiat de dreptul la educația obligatorie prin intermediul platformelor online;
4. Accesul la avocat pentru toți deținuții este asigurat prin întreveneri fizice și confidențiale. Cu toate acestea, unii deținuți nu știu exact cum să facă legătura cu avocații înainte de ședințele de judecată. **Comunicarea cu mediul extern s-a îmbunătățit prin plasarea a 5 telefoane publice în diferite blocuri (Recomandarea CpPT îndeplinită).** Totodată, Consiliul menționează că confidențialitatea și intimitatea discuțiilor în continuare nu este asigurată. Din discuțiile purtate, deținuții nu au invocate careva impedimente în expedierea scrisorilor/petițiilor. Cutiile poștale, sunt amplasate pe hol și deținuții pot expedia scrisori când sunt scoși din celule;
5. Cu referire la accesul la informație a deținuților, aceștia au acces la TV, radio (sunt în celule) și cărți. Practic reclamații de la deținuți la acest capitol nu au fost înregistrate, acest drept fiind asigurat.
6. **Întrevederile de scurtă și lungă durată au fost suspendate pentru toți deținuții, începând cu 15 martie 2020, fiind substituite cu convorbiri telefonice și convorbiri prin Skype;**

- În discuțiile cu persoanele deținute, Consiliul a constatat faptul că nu toți deținuții cunosc despre posibilitatea utilizării gratuite a convorbirilor prin Skype. Ori, alți deținuții s-au plâns pe faptul că nu le este acordat timp suficient pentru convorbirile prin Skype;
7. Primirea coletelor a fost suspendată pe durata stării excepționale, dar a fost reluată din luna mai 2020, fiind acceptate spre recepționare coletele transmise cu respectarea măsurilor de control a infecției (mănuși, mască, dezinfectare);
 8. Accesul la baie este asigurat o dată în săptămână, conform orarului instituției. Totodată, instituția este în proces de conectare la sistemul municipal de asigurare cu apă caldă, astfel va fi posibil de extins frecvența băii. Minorilor și femeilor le este permisă utilizarea băilor de 2 ori pe săptămână;
 9. CpPT militează asupra extinderii numărului de celule destinate spațiului de carantină cu eliminarea practicii deținerii în aceeași celulă a deținuților cu diferită dată de intrare;
 10. **Examinarea medicală la intrarea în instituție se realizează într-un birou special amenajat**, la admiterea în instituție. Examinarea radiologică se realizează pe parcursul primelor 72 ore, fiind amenajat cabinetul radiologic anterior nefuncțional;
 11. Un aspect alarmant este legat de faptul că nu există o procedură expresă și definită privind plasarea în celulă a persoanelor nefumătoare separat de persoanele fumătoare. Consiliul pentru Prevenirea Torturii subliniază iminența încălcării drepturilor și libertăților omului prin prisma facilitării unui tratament inuman și degradant prin plasarea persoanelor nefumătoare în aceleași celule cu persoane fumătoare;¹
 12. În cadrul vizitei Consiliul menționează **scăderea numărului deținuților aflați în sine-izolare** până la 8 persoane (comparativ cu 22 persoane în 2017). Deținuții au declarat că dreptul la propria securitate este respectat, nu au careva tangențe cu alți deținuți;
 13. Deținuții au declarat că **au acces la curțile de plimbării zilnic câte o oră**, care în general, sunt echipate într-o manieră adecvată (bânci, zone protejate, etc). Un aspect pozitiv legat de amenajarea curților de plimbare se materializează prin existența acoperișului parțial al curților. Aspect ce facilitează utilizarea acestora pe timp nefavorabil;
 14. La momentul vizitei, în una din cele 3 celule folosite pentru **izolarea disciplinară a deținuților** nu se afla vreo persoană. Este de menționat faptul că izolatorul disciplinar a fost reparat și adus în condiții acceptabile pentru detenție, însă continuă să nu corespundă numărul paturilor raportate la metrajul celulelor (sub standardul CPT);
 15. **Numărul cazurilor de aplicare a forței fizice este în creștere considerabilă** de la 30 cazuri (2017), 26 cazuri (2018), 60 cazuri (2019) până la 39 cazuri în 6 luni 2020. Aspect alarmant și având în vedere că numărul deținuților este în descreștere;
 16. În 6 luni 2020 au fost realizate 532 percheziții (184 inopinate și 348 planificate) comparativ cu numărul anual 2019 de 1306 (563 inopinate și 743 planificate);
 17. **Numărul sancțiunilor disciplinare aplicate deținuților este în descreștere** de la 645 cazuri la 246 persoane (2017) până la 146 sancțiuni la 77 persoane (6 luni 2020). Totodată, CpPT menționează că unul și același deținut este sancționat de mai multe ori, iar cea mai frecventă sancțiune este suspendarea dreptului de a avea întrevederi de scurtă și de lungă durată, pe un termen de cel mult 3 luni (vezi tabelul). Îmbucurător este faptul scăderii ponderii de sancțiuni prin izolare disciplinară.

	2017	2018	2019	6 luni 2020
Numărul sancțiunilor disciplinare aplicate:	645	524	394	146
a) Avertismentul;	8	14	6	9

¹ A se vedea Cauza CEDO Florea c. României, par. 58-62

b) Suspendarea dreptului de a primi colete, pachete cu provizii și banderole, cu excepția bunurilor necesare pentru igiena individuală și asistența medicală, pe un termen de cel mult 2 luni;	132	140	56	5
c) Suspendarea dreptului de a avea întrevederi de scurtă și de lungă durată, pe un termen de cel mult 3 luni;	450	334	304	119
d) Interdicția de a locui în afara penitenciarului, în cazul condamnatului care beneficiază de acest drept;	0	0	0	0
e) Izolarea disciplinară bărbați/femei /minori	55/0/0	36/0/0	28	13/0/0
f) Transferarea din regim de resocializare/înlesnit în regim comun	0	0	0	0
g) Transferarea în regim inițial.	0	0	0	0
Numărul deținuților sancționați disciplinar	246	236	153	77

IV. ACCESUL DEȚINUȚILOR LA SERVICII MEDICALE

18. Statele personalului medical s-au majorat comparativ cu 2017 și sunt constituite din 10,5 funcții: șef serviciu medical - 1,0, medic generalist -1,0 (vacantă), stomatolog – 0,5, psihiatru – 0,5 (vacantă), farmacistă – 0,5, asistent medical – 5, radiolog – 0,5, laborant radiolog – 0,5, ginecolog -0,5, laborant – 0,5, ftiziolog – 0,5;
19. Serviciului medical a Penitenciarului nr.11 dispune de autorizație sanitară de funcționare, eliberată pentru 5 ani (2019-2024) de către Agenția Sănătate Publică în corespundere cu legislația națională. A fost realizată reparația în toate cabinetele medicale și dotarea parțială cu mobilier și echipamente;
20. Cabinetul radiologic (de imagistică). A fost instalat echipament radiologic digital, procurat în 2017 din resursele Fondului Global și cabinetul radiologic este funcțional, în 2020 fiind realizate 513 examinări radiologice primare și repetate (în 2019 -3024 examinări). În 2020 au fost depistate 5 cazuri de tuberculoză la cei 252 deținuți nou-veniți în instituție;
21. În structura îmbolnăvililor la deținuți prevalează patologia organelor interne și necesitatea supravegherii medicale de către medicul terapeut, funcția fiind vacantă de mai mulți ani.
- 22.

Tabel

ul nr.2 Morbiditatea anuală înregistrată la deținuți, 2015-2018

N	Capitolul maladii	Total bolnavi înregistrați 01.01.2020 -30.06.2020		Se află sub supraveghere la 30.06.2020	
		c.abs	%	c.abs	%
	Morbiditatea generală	824	100%	407	100%
1	Boli infecțioase si parazitare, inclusiv	42	5,1%	28	6,9%
	-Tuberculoza (TB)	5	-	0	-
	-HIV	15	-	10	-
2	Tumori	0	0	0	0
3	Bolile sîngelui	17	2,1%	8	2,0%
4	Bolile endocrine, inclusiv	38	4,6%	13	3,2%
	- Diabet zaharat	8	-	2	-
	- obezitate	25	-	10	-

5	Tulburări mentale și comportamentale, inclusiv	179	21,7%	114	28,0%
	- maladii psihice	92	-	65	-
	- dereglări narcologice	79	-	41	-
6	Bolile sistemului nervos	7	0,8%	2	0,5%
7	Bolile ochiului și anexelor	16	2,0%	8	2,0%
8	Bolile urechii și apofizei	4	0,5%	4	1,0%
9	Bolile sistemului cardio-vascular	72	8,7%	34	8,3%
10	Bolile sistemului respirator (fără TB)	88	10,7%	27	6,6%
11	Bolile sistemului digestiv	126	15,3%	106	26,0%
12	Bolile pielii și țesutului subcutanat	28	3,4%	22	5,4%
13	Bolile sistemului articular	25	3,0%	7	1,7%
14	Bolile aparatului genitor-urinar	61	7,4%	32	7,9%
15	Malformații congenitale	2	0,2%	2	0,5%
16	Traume și intoxicații	114	13,8%	0	0

23. Cele mai frecvente maladii întâlnite la deținuții Penitenciarului nr.11 – Bălți pe durata I semestru 2020, vizează tulburările mentale și comportamentale (21,7%), bolile sistemului digestiv (15,3%), traumele și intoxicațiile (13,8%) și bolile sistemului respirator (fără tuberculoză) – 10,7%. Pe durata anului 2020 au fost constatate 2 decese la deținuți (insuficiență cardiorespiratorie). Numărul înalt de traume (inclusiv automutilări) și intoxicații indică la un mediu nesigur de detenție;

24.

Structura

bolilor la deținuții aflați în penitenciar la 30.06.2020 vizează preponderent tulburările mentale și comportamentale (28,0%) și bolile sistemului digestiv (26,0%), care necesită servicii de sănătate mentală și tratamente/supraveghere a bolilor cronice, aceste funcții de medic în instituție fiind neacoperite;

25. **Funcția de medic psihiatru-narcolog este vacantă din 2019.** CpPT este îngrijorat de lipsa serviciilor de sănătate mentală pe fundal de pondere înaltă tulburărilor mentale și de comportament la deținuți. Conform statisticilor medicale, la 6 luni 2020 se aflau la supraveghere medicală și necesitau această asistență specializată circa 28% din deținuți (114 persoane din 407).

26. **Numărul deținuților care au beneficiat de consilieri psihologice individuale a scăzut considerabil de la 1805 (2017), 83 (2018), 121 (2019) până la 72 (6 luni 2020).** Numărul consilierelor psihologice de grup rămâne nesemnificativ de-a lungul anilor - 28 (2017), 35 (2018), 105 (2019) până la 24 (6 luni 2020);

27. Numărul deținuților evaluați psihologic este instabil de la 821 (2017), 146(2018), 917 (2019) și 307 (6 luni 2020), iar numărul persoanelor luate la evidență cu predispunere la automutilare este în descreștere (2017 – 74, 2018 – 57, 2019 –58, iar în 6 luni 2020 doar 31 persoane). Din rapoartele de activitate a penitenciarului nr. 11 în 2017 au fost raportate 192 cazuri de automutilări, în 2018 – 104, în 2019 - 126 și în 6 luni 2020 – 39 cazuri de automutilări. În cadrul vizitei CpPT, personalul a învoacat că comportamentul de autoagresare/autorănire în penitenciare este utilizat de cele mai multe ori ca metodă de a manipula, a impresiona, și a intimida personalul penitenciar, precum și obținerea unor beneficii. Numărul deținuților luați la evidență ca predispuși la suicid este în descreștere: (2017 – 24, 2018 – 26, 2019 –20, iar în 6 luni 2020 doar 10 persoane). **CpPT atrage atenția administrației penitenciarului, cât și conducerii sistemului penitenciar la faptul că toate măsurile întreprinse de specialiști nu aduc la reducerea acțiunilor de automutilare și a**

- tentativelor de suicid în rândul condamnaților și deduce la concluzia că acest complex de măsuri trebuie să fie revizuit, din punct de vedere a eficienței și proporționalității;
28. **Examinarea medicală a deținuților la intrare** în penitenciar s-a realizat în 415 cazuri (inclusiv 252 deținuți nou –sosiți în penitenciar). Inscricțiunile sunt realizate în Registrul distinct;
 29. S-a îmbunătățit situația privind **examinarea medicală la ieșirea din instituție**, fiind prezent un registru distinct. Respectiv, Consiliul constată implementarea satisfăcătoare a recomandărilor internaționale privind obligativitatea examinării medicale la orice intrare și ieșire din penitenciar;
 30. În pofida existenței ordinului ANP nr. 102 din 09 iulie 2018 cu privire la *documentația de evidență medicală primară, utilizată în serviciile medicale penitenciare*, nu sunt unificate **Registrul leziunilor corporale și Registrul de evidență a cazurilor de automutilare**. Numărul constatărilor de existență a leziunilor corporale sau altor urme de violență este în creștere de la 197 cazuri (2017) până la 278 cazuri (2019). În 6 luni 2020 au fost raportate 61 cazuri de constatare a existenței leziunilor corporale. Suplimentar, **Registrul de evidență a cazurilor de automutilări** a cuprins 40 cazuri înregistrate la momentul vizitei. În 2019, au fost raportate 7126 cazuri de automutilare, majoritatea la deținuți în timpul executării pedepsei. Documentarea și evidența cazurilor de constatare a leziunilor traumatice la deținuți se realizează formal, în registre nestandardizate, neconform prevederilor Protocolului de la Istanbul și Ordinului nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea *Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant*;
 31. **Registrul de evidență a cazurilor de declarare a grevei foamei**, conține înregistrare despre 145 cazuri. Totodată, s-a stabilit că la momentul vizitei în instituție se aflau la greva foamei 5 persoane. Suprapunerea datelor serviciului regim și a Registrului medical a identificat necorespunderi alarmante. Astfel, există persoane neînregistrate, există persoane care au finalizat greva foamei dar sunt încă incluși în registru. Toate acestea indică la lipsa supravegherii medicale adecvate a persoanelor care au declarat greva foamei. În corespundere cu standardele internaționale, printre măsurile care trebuiau asigurate pot fi următoarele: *zilnic și ori de câte ori este necesar, medicul penitenciarului vizitează persoana aflată în refuz de hrană și o examinează clinic, făcând mențiuni despre aceasta în documentația medicală; va asigura persoanei condamnate asistența medicală corespunzătoare, astfel încât viața ei să nu fie pusă în pericol*;
 32. CpPT menționează **îmbunătățirea accesului deținuților la testarea HIV** prin metode rapide la plasare în instituție (prin intermediul personalului medical) cu acoperire de 100% ori 270 testări în 6 luni 2020, comparativ cu 681 teste (2019), 260 (2018) și doar 3 teste în 2017. Numărul persoanelor HIV pozitive la momentul vizitei – 10 persoane, toate fiind incluse în tratament antiretroviral;
 33. În instituție este disponibil tratamentul farmacologic cu opioide a dependenței de opioide (aprobat spre implementare prin ordinul DIP nr. 237 din 19.08.2014)² și programul schimb de seringi (aprobat spre implementare în sistemul penitenciar prin ordinul DIP nr. 244 din 24.08.2014)³. Numărul redus de persoane drog-dependente incluse în farmacoterapia cu metadonă (doar 8 din 41 aflate în supraveghere medicală(4 deținuți administrau metadonă și 4 deținuți –buprenorfină);
 34. Consiliul a constatat că programul schimb de seringi în instituție este realizat doar de un singur voluntar, care limitează accesul deținuților la seringi sterile. Consiliul reiterează, despre obligația autorităților din penitenciare de a asigura îngrijirea preventivă a sănătății, mai ales împotriva epidemiei de HIV și hepatita C în penitenciare. La necesitatea acordării asistenței medicale de

² <http://www.leahn.org/wp-content/uploads/2014/05/UNODC-and-DPI-Operation-Manual-OST-in-Prisons-2014-2.pdf?fbclid=IwAR1ZtcafUJ6fB0FoAoD3CvRhX5N9ahrRecj-ZDOYveH6j9Q4AIJlLLCldk>

³ <http://www.leahn.org/wp-content/uploads/2014/05/Manual-schimb-de-seringi-NSEP-spre-tipar-23.02.2015.pdf?fbclid=IwAR0CY2AfP0ZcqMmV2GdARxO8kw2qC8ycu6C2QyMBG1JWZdFG6Ew2odM9Ygs>

urgență, Penitenciarul nr. 11 – Bălți solicită serviciul 112. Conform statisticii, în 6 luni 2020 în instituțiile medicale au fost realizate 70 escortări (7,8 % din totalul de 893 escortări); In anul 2019 în IMSP au fost realizate 251 escortări (35,5%) în IMSP din total de 715 escortări;

V. **MĂSURI DE PREVENIRE A RĂSPÂNDIRII COVID-19 ȘI ASIGURAREA GARANȚIILOR FUNDAMENTALE**

35. Organizarea măsurilor de răspuns COVID-19 în instituție se realizează în baza Planului de acțiuni, elaborat de ANP.⁴ Asigurarea instituției cu dezinfectanți, mănuși și măști pentru deținuți și personal este suficientă, fiind instituit sistem de raportare zilnică a cantităților folosite și stock-ului disponibil. În vederea respectării regulilor sanitaro-igienice, ANP zilnic realizează monitorizarea video și raportarea cazurilor de nerespectare de către personal și deținuți, care poate fi considerată o practică pozitivă;
36. Toate persoanele care intră pe teritoriul instituției (deținuți, personal, vizitatori) sunt supuse screening-ului la semnele COVID-19, termometriei și prelucrării cu dezinfectant; Accesul în instituție fără mască este interzis;
37. În vederea asigurării dreptului la comunicare cu mediul exterior, din luna aprilie 2020 în instituție se realizează dreptul la întrevederi de scurtă durată prin intermediul aplicației skype. În corespondere cu Registrul de convorbiri de acest gen au beneficiat 39 persoane. Intrevederile de scurtă și lungă durată au fost substituite prin convorbiri telefonice/skype. CpPT consideră că numărul convorbirilor Skype în raport cu numărul total de deținuți plasați în Penitenciarul 11 dar și ținând cont de analiza frecvenței întâlnirilor de scurtă și lungă durată în perioadele similare ale anului trecut, este unul foarte redus. Acest fapt se datorează pe de o parte faptului că unii deținuți nu cunosc despre posibilitatea existenței acestei posibilități de comunicare on-line, iar pe de altă parte, unii deținuți nu pot face uz de comunicarea on-line din cauza insuficienței echipamentelor tehnologice necesare;
38. Conform spuselor administrației, nu a fost nici un caz probabil ori confirmat de COVID-19 la deținuți și au fost 3 cazuri de boală la personal. Actualmente toți sunt sănătoși și contactii au finalizat perioada de carantină de 14 zile. **Totodată, CpPT este îngrijorat de lipsa unui act normativ al MSMPS privind desemnarea locului de diagnostic, modalității de testare și locația de tratament pentru deținuții din Penitenciarul nr.11 și alte instituții;**
39. Continuitatea tratamentului deținuților pe durata pandemiei a fost asigurată, dar există și situații excepționale datorită lipsei în instituție a metadonei în luna aprilie 2020 din cauza epuizării stock-ului la nivel de instituție și farmacia ANP. Ca rezultat, au existat modificări în schema de tratament și orarul de administrare a preparatului, care a fost adus din alt penitenciar, - fapt ce trezește îngrijorarea deținuților în vederea repetării acestor situații.
40. Materialele informaționale privind COVID-19 sunt disponibile în locuri publice, inclusiv blocurile locative.
41. Primirea coletelor a fost preluată după finalizarea situației excepționale din 15 mai 2020, fiind admise produse în corespondere cu regulile generale;
42. Deținuții sunt asigurați cu mască și mănuși în caz de vizitare a blocului administrativ și escortare în afara instituției;

⁴ <http://www.anp.gov.md/covid-19-acte>

43. Pe durata stării excepționale și de urgență în sănătate publică se practică realizarea ședințelor on-line, iar măsurile procesual-penale și de investigare realizate de poliție au fost minimizezate.
44. Plasarea deținuților în spațiile de carantină în corespundere cu data admiterii și majorarea numărului de celule de carantină în corespundere cu necesitățile. Numărul deținuților noi-veniți s-a micșorat pe durata pandemiei, dar oricum există o suprapopulare ce subminează realizarea principiului de menținere a distanței fizice în instituție.

VI. RECOMANDĂRI ACTUALIZATE:

A. Administrația Națională a Penitenciarelor:

1. Elaborarea de comun cu Penitenciarul nr. 11 - Bălți a Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitelor realizate cu remiterea lui în termen de 30 de zile de la primirea acestui Raport.
2. Asigurarea plasării publice ale rapoartelor de activitate a instituțiilor penitenciare și a situației privind COVID-19 (separat per instituție) în vederea asigurării vizibilității și accesului la informație de interes public.
3. De comun cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale desemnarea centrelor de diagnostic (per fiecare penitenciar pe principiu de arondare către laboratoarele acreditate de ANSP) și tratament COVID-19 pentru deținuți;
4. Excluderea transferului deținuților în Penitenciarul nr.11 Bălți și respectarea plafonului de deținere de 258 locuri.
5. Extinderea modalității de oferire a convorbirilor telefonice deținuților prin utilizarea și altor decât skype aplicații/platforme web (viber, whatsapp etc). Extinderea duratei convorbirilor per deținut. Inclusiv, informarea periodică a deținuților despre posibilitatea utilizării acestor platforme.

B. Penitenciarului nr. 11 Bălți

1. Actualizarea panourilor informative din cadrul sectoarelor locative cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor deținute, inclusiv rolul CpPT în prevenirea torturii. Plasarea rapoartelor CpPT/Avocatului Poporului în locurile accesibile deținuților (biblioteci/coridoare, etc.);
2. Întreprinderea urgentă a tuturor măsurilor necesare în vederea plasării persoanelor nefumătoare în celule destinate pentru nefumători;
3. Instruirea personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) și Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant);
4. Asigurarea documentării pretinselor acte de tortură în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de

identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant;

5. Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic și consultații ale specialiștilor;
6. Completarea funcțiilor vacante de medic psihiatru și terapeut în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.

Data aprobării raportului

30 iulie 2020

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru prevenirea Torturii

**Mihail COTOROBAI,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii**